

نگاهی به ساختار و عملکرد سازمان ملل متحد

منیرالسادات میراحسنی*

سازمان ملل متحد، در پایان جنگ جهانی دوم و در سال ۱۹۴۵ میلادی با امضای ۵۰ کشور رسماً تشکیل گردید. این سازمان با ۱۹۲ عضو در سال ۲۰۰۶ میلادی؛ تقریباً شامل همه کشورهای جهان است و بزرگترین سازمان بین‌المللی محسوب می‌شود. سازمانها و نهادهای بسیاری تحت کنترل سازمان ملل فعالیت دارند. از سازمان‌های فعال در زمینه بین‌الملل می‌توان به آنکتاد، فائو، سازمان جهانی بهداشت، یونسکو، یونیسف و دیگر نهادها و آژانسهای بین‌المللی اشاره کرد. بانک جهانی و صندوق بین‌المللی پول نیز دو نهاد بین‌المللی هستند که به موجب توافقنامه‌ای از سال ۱۹۴۷ میلادی به طور مستقل و تخصصی فعالیت‌های مالی و پولی خود را در چارچوب این سازمان و با نظارت آن انجام می‌دهند. از ارکان سازمان ملل و قوی‌ترین نهاد آن، شورای امنیت است که پنج عضو دائمی آن در تصمیمات این شورا حق وتو دارند. گستردگی اعضا و فعالیت‌های سازمان ملل متحد و کثرت نهادها و سازمانهای بین‌المللی تحت پوشش که تقریباً بیشتر بخش‌ها و فعالیت‌های کشورها را در حوزه وسیعی در بر می‌گیرد، ضرورت بازنگری ساختار و عملکرد این سازمان را بیش از پیش نمایان می‌سازد و در این مقاله تلاش می‌شود تا این موضوع بررسی شود.

واژه‌های کلیدی: سازمان ملل متحد، اهداف توسعه هزاره، آنکتاد، گروه ۷۷.

---

۱. کارشناس ارشد، کارشناس دفتر تحقیقات و سیاست‌های پولی و بازرگانی معاونت امور اقتصادی - وزارت امور اقتصادی و دارایی.
M-Mirahsani@yahoo.com

۱. مقدمه

سازمان ملل متحد^۱ که گاهی به طور خلاصه سازمان ملل هم نامیده می‌شود؛ سازمانی بین‌المللی است که در سال ۱۹۴۵ میلادی تأسیس و جایگزین جامعه ملل شد. این سازمان که ابتدا توسط ۵۱ کشور تأسیس شد، در سال ۲۰۰۶ میلادی دارای ۱۹۲ کشور عضو بوده است و اعضای آن تقریباً شامل همه کشورهای مستقلی است که از نظر بین‌المللی به رسمیت شناخته شده‌اند. فقط دو کشور واتیکان^۲ (که عضویت در این سازمان را نپذیرفته) و تایوان (که عضویتش پس از عضویت جمهوری خلق چین لغو گردید) در این سازمان عضو نیستند.^۳ این سازمان توسط کشورهای پیروز در جنگ جهانی دوم شکل گرفت و بر این اساس، سازمان و روال حاکم بر فعالیت آن نشان از شرایط جهانی پس از جنگ دوم جهانی دارد. مقر سازمان ملل متحد در نیویورک است و کشورهای عضو و موسسه‌های وابسته به آن در هر سال با تشکیل جلسات منظم در امور بین‌المللی و اقدامات اجرایی مربوط به آنها تصمیم‌گیری می‌نمایند.

در این مقاله ابتدا تاریخچه تشکیل سازمان ملل متحد، ارکان سازمان، اهداف توسعه هزاره و نحوه عملکرد سازمان ملل متحد بیان می‌گردد سپس ضرورت اصلاحات در سازمان ملل متحد مورد بررسی قرار می‌گیرد و در پایان فعالیتهای کنفرانس توسعه و تجارت (آنکتاد)، مراکز اطلاعات سازمان ملل متحد در کشورها و از جمله در ایران معرفی می‌گردد.

۲. تاریخچه تشکیل سازمان ملل

اصطلاح «ملل متحد» را نخستین بار فرانکلین روزولت، رئیس‌جمهور آمریکا در جریان جنگ جهانی دوم برای اشاره به متفقین بکار برد. اولین کاربرد رسمی این اصطلاح در بیانیه اول ژانویه ۱۹۴۲ سازمان ملل متحد بود که در آن متفقین از مفاد منشور آتلانتیک پشتیبانی کرده بودند و از متفقین خواسته شد تا از صلح جداگانه با نیروهای محور خودداری کنند. اندیشه تاسیس سازمان ملل متحد در کنفرانس‌های مسکو، قاهره و تهران در سال ۱۹۴۳ میلادی جدی تر شد. از اوت تا اکتبر ۱۹۴۴ میلادی، نمایندگان کشورهای آمریکا، شوروی،

1. United Nations (UN)

۲. واتیکان کشوری مستقل است که در منطقه‌ای درون شهر رم در کشور ایتالیا جای دارد. واتیکان، شهر مقر پاپ، رهبر کاتولیک رم است و کلیسا یا قصر سلطنتی سن پیر در داخل واتیکان بزرگ‌ترین کلیسای جهان است.

3. www.un.org (2010).

نگاهی به ساختار و عملکرد سازمان ملل متحد ۱۰۵

بریتانیا، فرانسه و جمهوری چین در کنفرانس دامبارتن اوکس^۱ در ایالت واشینگتن دی.سی، روی برنامه‌های تشکیل سازمان ملل متحد مطالعه کردند. بیشتر مباحث این کنفرانس در مورد نقش اعضای سازمان و شرایط دعوت از آنها بود. سپس در آوریل ۱۹۴۵ در کنفرانس سان فرانسیسکو، تکلیف حق و تو^۲ برای پنج عضو شورای امنیت تعیین شد. سرانجام در ۲۴ اکتبر ۱۹۴۵، منشور ملل متحد به امضای ۵۰ کشور رسید و سازمان ملل متحد رسماً تشکیل شد (لهستان در کنفرانس نبود اما جایی برای آن در نظر گرفته شد و سپس منشور را امضا کرد).

منشور ملل متحد، با الهام از منشور حقوق بشر کوروش (پادشاه هخامنشی ایران) تدوین شد. منشور حقوق بشر کوروش بزرگ به عنوان نخستین منشور حقوق بشر در جهان شناخته شده که سازمان ملل آن را در سال ۱۹۷۱ میلادی، به تمامی زبانهای رسمی سازمان منتشر کرده است.^۳

۳. عضویت در سازمان ملل متحد

در سال ۲۰۰۶ میلادی، ۱۹۲ کشور دنیا عضو سازمان ملل بوده‌اند که تقریباً شامل همه کشورهای جهان است. از کشورهای مهم و غیرعضو می‌توان به جمهوری چین (تایوان)، اشاره کرد که کرسی آن در سال ۱۹۷۱ میلادی به کشور جمهوری خلق چین اختصاص یافت. دیگری مجموعه حاکم بر شهر واتیکان است، که البته به عنوان عضو ناظر سازمان ملل متحد، حضور دارد. کشور فلسطین هم ناظر تلقی می‌شود. جمهوری دموکراتیک عربی صحراوی^۴ که ادعای مالکیت بر صحرای باختری را دارد نیز از همین گروه است. در ۲۸ ژوئن سال ۲۰۰۶ میلادی نیز در پی توسعه سازمان ملل، کشور مونتنگرو به این سازمان پیوست.

۱. کنفرانس دامبارتن اوکس (یا گفتگوهای واشینگتن درباره سازمان صلح و امنیت بین‌المللی) نام کنفرانسی است که در اوت ۱۹۴۴ در ملکه دامبارتن اوکس در شهر واشینگتن برگزار شد. موضوع این کنفرانس امور مربوط به ایجاد سازمان ملل متحد بود در این کنفرانس آمریکا، شوروی، بریتانیا و جمهوری چین شرکت داشتند.

۲. وتو در ادبیات لاتین به معنای ممنوع می‌گفتند. این کلمه برای لغو یکطرفه یک قانون بکار می‌رود و به این ترتیب وتو قدرت نامحدودی است که می‌تواند موجب جلوگیری از (و نه تصویب) تغییرات خاص شود. حق وتو براساس اندیشه برتری صلح بر عدالت در اختیار ۵ عضو دائم شورای امنیت، شامل آمریکا، فرانسه، انگلستان، روسیه و چین قرار گرفته است. در منشور سازمان ملل متحد هرگز کلمه‌ای به نام وتو قید نشده است بلکه ضرورت جلب ۹ رای موافق از مجموع ۱۵ رای اعضای شورای امنیت که باید شامل ۵ رای موافق اعضای دائم شورا باشد مطرح است، به این ترتیب مخالفت یکی از اعضای دائم به معنای عدم تصویب قطعنامه و به اصطلاح وتوی آن است.

۳. منشور حقوق بشر کوروش بزرگ، موسوم به استوانه کوروش که استوانه‌ای سفالین است که در سال ۵۳۹ پیش از میلاد به فرمان کوروش دوم هخامنشی شاهنشاه ایران ساخته شده است و دور تا دور آن مجموعه‌ای از سخنان و دستورات شاهنشاه به خط میخی بابلی نقش گردیده است. این استوانه که به عنوان «اولین منشور حقوق بشر» در جهان شناخته می‌شود، در پایه‌های شهر بابل قرار دارد.

۴. ارکان سازمان ملل متحد

مجمع عمومی سازمان ملل متحد^۱: یکی از شش رکن اصلی این سازمان و تنها مجمعی است که همه کشورهای عضو سازمان ملل متحد نیز در آن شرکت دارند و جلساتی سالانه به ریاست یکی از اعضا که منتخب اعضای دیگر است، برگزار می‌کند. اصولاً تصمیم‌های مجمع سازمان ملل جنبه پیشنهاد دارند. البته در موارد معینی که به امور داخلی سازمان بر می‌گردد، تصمیمات آن لازم الاجرا است. در این موارد، دولت‌های عضو نسبت به برخی از قطعنامه‌های مجمع ملتزم می‌شوند و برای آن ارزشی مانند یک معاهده قائل‌اند. از جمله این موارد می‌توان به اعلامیه جهانی حقوق بشر^۲ اشاره کرد.

شورای امنیت^۳: یکی از ارکان سازمان ملل متحد، شورای امنیت است که وظیفه پاسداری از امنیت و صلح بین‌المللی را بعهده دارد. بر اساس منشور سازمان ملل متحد^۴، حیطة قدرت شورای امنیت شامل اعزام نیروهای پاسدار صلح، تصویب تحریم‌های بین‌المللی و اعطای اجازه استفاده از نیروی نظامی بر ضد کشورهای متخاصم است. تصمیم‌های این شورا به صورت قطعنامه‌های شورای امنیت اعلام می‌شود. این شورا، پنج عضو دائم و ده عضو انتخابی دارد. پنج عضو دائم این شورا در تصمیم‌ها و رای‌گیری‌های شورا حق و تو دارند. ریاست شورای امنیت نوبتی است و مدت آن هم یک ماه است.

شورای اجتماعی و اقتصادی سازمان ملل متحد^۵: یکی از ارکان اصلی سازمان ملل متحد که مسئولیت توجه و رسیدگی به امور اجتماعی، اقتصادی و امور بشردوستانه را بعهده دارد، شورای اجتماعی و اقتصادی سازمان ملل است. شورا هر سال تعدادی جلسه سازمانی برای برنامه‌ریزی و تهیه دستور کار و یک نشست محتوایی یک ماهه در ماه ژوئیه جهت بررسی مسائل در دستور کارش تشکیل می‌دهد. تعداد اعضای این شورا ۵۴ نفر است که از بین پنج منطقه جغرافیایی سازمان ملل

1. United Nations General Assembly (UNGA/GA)

۲. اعلامیه جهانی حقوق بشر پیمانی بین‌المللی است که در مجمع عمومی سازمان ملل متحد به تصویب رسیده‌است و شامل سی ماده است که به تشریح دیدگاه سازمان ملل متحد در مورد حقوق بشر می‌پردازد. مفاد این اعلامیه شامل حقوق بنیادی مدنی، فرهنگی، اقتصادی، سیاسی و اجتماعی است که همه انبای بشر را در هر کشوری که می‌بایست از آن برخوردار باشند مشخص کرده‌است.

3. United Nations Security Council

۴. منشور ملل متحد، سندی است که اهداف و سازمان و نحوه کار سازمان ملل متحد و نهادهای وابسته به آن را تعیین می‌کند و این سند در حکم اساسنامه سازمان ملل است.

5. United Nations Economic and Social Council (ECOSOC)

برای یک دوره سه ساله توسط مجمع عمومی انتخاب می‌شوند. جمهوری اسلامی ایران در حال حاضر، وضعیت ناظر را بعهدہ دارد.

دبیرخانه سازمان ملل متحد^۱: که یکی از شش رکن اصلی سازمان ملل متحد است. دبیرخانه، تحت نظر دبیرکل سازمان ملل متحد، فعالیت می‌کند و اطلاعات و امکانات لازم را برای جلسات اعضای سازمان ملل فراهم می‌نماید. دبیرکل، موظف به اجرای تکالیفی است که مجمع عمومی، شورای امنیت یا دیگر نهادهای سازمان ملل بعهدہ او می‌گذارند. کارمندان دبیرخانه بنا بر منشور سازمان ملل از افرادی «با بالاترین میزان کارایی و قابلیت و درستی» و با توجه به اهمیت در نظر گرفتن تنوع جغرافیایی انتخاب می‌شوند. ماموران دبیرخانه فقط در مقابل دبیرکل مسئول هستند. در حال حاضر، بان کی مون^۲ دبیرکل سازمان ملل متحد است.

دیوان بین‌المللی دادگستری^۳: رکن اصلی قضائی سازمان ملل متحد است. این دیوان ۱۵ قاضی دارد که آن‌ها را مجمع عمومی ملل متحد و شورای امنیت، به طور مشترک برای مدت نه سال انتخاب می‌کنند. هر سه سال، پنج کرسی قضاوت خالی می‌شود و پنج قاضی دیگر به جمع قضات اضافه می‌شوند. اساسنامه دیوان جزء لاینفکی از منشور ملل متحد است. مقر این دیوان شهر لاهه در کشور هلند است. از قضاوت‌های مشهور دیوان، رسیدگی به شکایت انگلستان از دولت ایران درباره شرکت نفت ایران و انگلیس بود که دیوان، با رد شکایت انگلستان، خود را صالح به رسیدگی ندانست.

۵. امور مالی سازمان ملل متحد

کشورهای عضو بر اساس مشارکت داوطلبانه و برنامه‌ریزی شده، بودجه سازمان ملل را تامین می‌کنند. دبیرخانه سازمان ملل بر اساس ارزیابی‌های موسسه‌های مالی حرفه‌ای، بودجه ۲ سالانه سازمان را تعیین و سهم هر کشور را اعلام می‌نماید. طرح بودجه به مجمع عمومی ارائه می‌شود و مجمع عمومی بودجه را تصویب و به کشورها ابلاغ می‌نماید. معیار محاسبه سهم کشورها تولید ناخالص ملی هر کشور است. به این ترتیب سهم اصلی را در تامین بودجه سازمان، کشورهای پرجمعیت و پیشرفته صنعتی دارند و کشورهای کوچک و جهان سومی بخش ناچیزی از هزینه‌های سازمان ملل را پرداخت می‌کنند^۴.

1. United Nations Secretariat

2. Ban Ki-Moon

3. International Court of Justice

۴. سایت خبری، تحلیلی و پژوهشی ایراس (۱۳۸۷)، "موسسه اطلاعات ایران و اورآسیا".

مجمع عمومی، سقف خاصی را برای پرداخت هر کشور در نظر گرفته است. در دسامبر سال ۲۰۰۰ میلادی در نظام تعیین بودجه تغییراتی حاصل شد و شرایط جهانی کشورها را هم در آن دخالت دادند و سقف پرداخت بودجه از ۲۵ درصد به ۲۲ درصد کاهش یافت. ایالات متحده آمریکا تنها کشوری است که مشمول این سقف پرداخت می‌شود که البته طبق برآوردها بالغ بر صدها میلیون دلار به سازمان ملل بدهکار است. طبق ارزیابی‌های سال ۲۰۰۰ میلادی مهم‌ترین کشورهای تامین کننده بودجه سازمان ملل در سال ۲۰۰۱ عبارت بودند از: ژاپن با ۱۹/۶۳ درصد، آلمان با ۹/۸۲ درصد، بریتانیا با ۵/۵۷ درصد، ایتالیا با ۵/۰۹ درصد، کانادا با ۲/۵۷ درصد، اسپانیا با ۲/۵۳ درصد، و برزیل با ۲/۳۹ درصد.^۱

بودجه برنامه‌های خاص سازمان ملل نیز در بودجه معمول در نظر گرفته نمی‌شوند. برای مثال، بودجه یونیسف^۲ (صندوق کودکان سازمان ملل متحد) یا صندوق توسعه انسانی ملل متحد از محل مشارکتهای داوطلبانه دولت‌ها تامین می‌گردد. برخی از این کمک‌ها به صورت اهدای محصولات کشاورزی به مردم قطعی زده است اما عمدتاً این کمک‌ها به صورت مالی است.

۶. اهداف توسعه هزاره^۳

در واقع، اهداف توسعه هزاره هشت هدف مشترک اند که در سال ۲۰۰۰ میلادی در سازمان ملل در مورد آن توافق شد. بر این اساس، کشورهای عضو متعهد شدند تا سال ۲۰۱۵ برای تحقق این اهداف فعالیت نمایند. اهداف توسعه هزاره عبارت‌اند از:

۱. ریشه کنی فقر و جلوه‌های حاد فقر و گرسنگی

۲. تامین آموزش ابتدائی در سطح جهانی

۳. برابری جنسیتی و توانمند سازی زنان

۴. کاهش مرگ و میر اطفال

۵. بهبود وضعیت مادران و رشد سلامت زایمان

۶. مبارزه با ایدز، مالاریا و سایر بیماری‌ها

۷. حصول اطمینان از حفظ محیط زیست

۸. مشارکت جهانی برای توسعه

1. http://en.wikipedia.org/wiki/United_Nations

2. UNICEF

3. Millennium Development Goals (MDGs)

اهداف توسعه هزاره برگرفته از سندی است که مورد توافق همه کشورها و نهادهای توسعه‌ای راهبردی جهان است. این اهداف، می‌بایست موجب برانگیختن تلاش اعضا در رویارویی با نیازهای فقیرترین مردم جهان باشد. قابل ذکر است که با گذشت هشت سال از این توافق، در زمینه تحقق اهداف مذکور، آنچنان که در جهان مشاهده می‌شود، به ویژه در مواردی مانند ریشه کنی فقر، مقابله با ایدز و حفظ محیط زیست، اعضای سازمان موفقیت چندانی نداشته‌اند.^۱

۲. نحوه عملکرد سازمان ملل متحد

از وظایف مهم و اساسی این سازمان این است که در شرایط بروز مسائل مهم و خاص، مجمع عمومی با برگزاری گردهمایی‌ها و کنفرانس‌های بین‌المللی، توجه کشورها را به آن موضوع جلب کرده است و در مورد انتخاب اقدام لازم، اجماع جهانی برای همکاری را به دست می‌آورد.

کارشناسان سازمان ملل و آژانس‌های تخصصی آن، در جلسات سالانه و دوره‌ای خود، با توجه به شرایط موجود در اقتصاد بین‌الملل و تحقیقات و مطالعات انجام شده در این زمینه، به ارائه راهنمایی‌ها به کشورهای عضو و اتخاذ تصمیمات لازم می‌پردازند. اداره‌کنندگان جلسات را اعضای مجمع عمومی، شورای اقتصادی و اجتماعی، شورای امنیت و گاهی اعضای سایر نهادهای وابسته به سازمان ملل، تشکیل می‌دهند. در واقع، مجامعی وجود دارند که وظیفه نظارت و کنترل بر فعالیت‌های این نهادها را بعهده دارند؛ برای مثال، مجمع بهداشت جهانی و هیئت اجرایی آن بر سازمان بهداشت جهانی نظارت می‌کنند.

در این زمینه می‌توان به نشست‌های اخیر برخی نهادهای سازمان ملل اشاره کرد. نشست اضطراری سازمان خواربار و کشاورزی ملل متحد، فائو^۲، در روز سوم ژوئن ۲۰۰۸ میلادی در مقر این سازمان در ایتالیا، که در پی اعلام بحران افزایش قیمت مواد غذایی توسط همین سازمان، برنامه‌ریزی شده بود، نمونه‌ای از اینگونه فعالیت‌ها است. علاوه بر این، فائو در نوامبر ۱۹۹۶ میزبان اجلاس جهانی غذا بود که در آن رؤسای کشورها و نمایندگان ارشد دولتی ۱۸۶ کشور جهان حضور داشتند. شرکت‌کنندگان در این اجلاس، بیانیه‌ی رم در خصوص امنیت غذایی جهان و نیز برنامه عمل جهانی غذا را با هدف کاهش تعداد افراد مبتلا به سوء تغذیه^۳، تصویب کردند.^۴

۱. مرکز اطلاعات سازمان ملل متحد در تهران (۱۳۸۷)، اداره اطلاعات همگانی ملل متحد.

2. Food and Agriculture Organization of the United Nations (FAO)

۳. تعداد افراد مبتلا به سوء تغذیه در جهان تا سال ۲۰۱۵ میلادی ۸۲۸ میلیون نفر تخمین زده شد.

۴. معاونت اقتصادی وزارت امور اقتصادی و دارایی، اجلاس اضطراری سازمان خواربار و کشاورزی ملل متحد (فائو)، تیر ۱۳۸۷.

فائو، یکی از نهادهای تخصصی سازمان ملل متحد است که در زمینه امنیت غذایی جهان مطالعه و با پیش‌بینی مشکلات احتمالی در آینده و ارزیابی دقیق از تنگناهای موجود در سراسر جهان برای دستیابی به امنیت غذایی و تغذیه سالم، طرح‌هایی به دولت‌های ارائه می‌کند. هدف این سازمان، از بین بردن سوء تغذیه و گرسنگی است و به عنوان یک سازمان هماهنگ‌کننده برنامه‌های توسعه کشاورزی و مواد غذایی و همچنین جنگل‌داری و شیلات فعالیت می‌کند. فائو همچنین به کشورهای در حال توسعه برای گسترش تسهیلات آموزش و پرورش و ایجاد مؤسسه‌های مناسب کمک می‌کند.

۸. فعالیت‌های اقتصادی سازمان ملل متحد

همان‌طور که پیشتر نیز اشاره شد، شورای اجتماعی و اقتصادی سازمان ملل متحد که یکی از ارکان اصلی سازمان ملل متحد محسوب می‌شود، مسئولیت توجه و رسیدگی به امور اجتماعی، اقتصادی و امور بشردوستانه را در سازمان بعهده دارد. ۵۴ عضو شورای اجتماعی و اقتصادی سازمان ملل که از بین پنج منطقه جغرافیایی سازمان ملل برای یک دوره سه ساله توسط مجمع عمومی انتخاب می‌شوند، هر ساله جلسات سازمانی، جهت برنامه‌ریزی و تهیه دستور کار و یک نشست محتوایی یک ماهه در ماه ژوئیه، جهت بررسی مسائل در دستور کار خود، تشکیل می‌دهند.

کنفرانس تجارت و توسعه ملل متحد (آنکتاد)^۱ یکی از بزرگترین سازمانهای اقتصادی بین‌المللی است که سازمان ملل متحد برای رفع مشکلات تجارت و بازرگانی بین‌المللی اقدام به تأسیس آن نمود. این سازمان که از ارکان وابسته به مجمع عمومی است و زیر نظر شورای اقتصادی، اجتماعی سازمان فعالیت می‌نماید، هر چهار سال یکبار تشکیل جلسه می‌دهد و تصمیمات این کنفرانس می‌بایست در اجلاس عمومی مجمع عمومی مطرح شود تا کشورهای عضو سازمان ملل از روند فعالیت اجرایی آنکتاد مطلع شوند. یکی از اهداف اصلی آنکتاد، کمک به ادغام عادلانه کشورهای در حال توسعه در فرآیند جهانی شدن اقتصاد است.

علاوه بر این، سازمان ملل در پشتیبانی از توسعه اقتصادی، فعالیت‌هایی انجام می‌دهد برای مثال، تدوین فرمول اهداف توسعه هزاره یکی از فعالیت‌های سازمان ملل در کشورهای عضو محسوب می‌شود. از سوی دیگر، برنامه توسعه سازمان ملل^۲ بزرگترین منبع ارائه کمک‌های فنی در

1. United Nations Conference on Trade and Development (UNCTAD)

2. UNDP

جهان است. سازمانهایی مانند سازمان مبارزه با بیماری ایدز در سازمان ملل^۱، سازمان بهداشت جهانی^۲ و صندوق جهانی مبارزه با ایدز، سل و مالاریا، از موسسه‌های پیشگام در مقابله با بیماریها و کنترل جمعیت در سراسر دنیا هستند که در کاهش مرگ و میر کودکان و مادران در ۱۰۰ کشور نقش فعالی داشته‌اند.

از دیگر فعالیت‌های مهم سازمان ملل، انتشار سالانه شاخص توسعه انسانی^۳ است که بر اساس شاخص‌های رفاهی، اقتصادی و بهداشتی مانند سطح فقر، میانگین درآمد، میزان باسوادی و امید به زندگی به مقایسه سطح توسعه در کشورهای مختلف می‌پردازد. دوایر و نهادهای مختلف سازمان ملل که در زمینه توسعه انسانی فعال هستند عبارت‌اند از:

۱. سازمان بهداشت جهانی^۴: برای مثال این سازمان، در سال ۱۹۷۷ آبله را ریشه کن کرد و فلج اطفال را هم به مرز ریشه کنی رسانده است.

۲. بانک جهانی^۵ و صندوق بین المللی پول^۶: طبق توافقنامه برتون وودز در سال ۱۹۴۴، این دو نهاد به عنوان دو سیستم جداگانه از سازمان ملل فعالیت می‌کنند. در سال ۱۹۴۷ میلادی به موجب موافقتنامه‌ای اعلام شد که موسسه‌های وابسته به سازمان ملل به طور مستقل و تخصصی فعالیت‌های مالی و پولی خود را در چارچوب این سازمان و با نظارت آن انجام می‌دهند.

۳. برنامه محیط زیست سازمان ملل متحد^۷

۴. برنامه عمران سازمان ملل متحد^۸

۵. سازمان تربیتی، علمی، فرهنگی ملل متحد (یونسکو)

۶. صندوق کودکان سازمان ملل متحد (یونیسف)

۷. کمیساریای عالی سازمان ملل در امور پناهندگان^۹

در نهم مارس ۲۰۰۶ میلادی، کوفی عنان دبیر کل وقت سازمان ملل متحد، صندوق مرکزی واکنش سریع^{۱۰} را برای کمک به قحطی زدگان آفریقا تاسیس کرد. علاوه بر این، یک آژانس به عنوان

1. The Joint United Nations Programme on HIV/AIDS (UNAIDS)

2. WHO

3. HDI

4. WHO

5. WB (World Bank)

6. IMF

7. UNEP

8. UNDP

9. UNCHR

10. CERES

شورای جهانی غذا و با هدف هماهنگی وزرای کشاورزی کشورها تاسیس شد تا به کشورهای قحطی زده و دچار سوء تغذیه کمک کند.^۱

۹. کمک‌های انسان دوستانه و توسعه بین‌المللی

سازمان ملل متحد همراه با دیگر سازمان‌های بین‌المللی مانند صلیب سرخ، به ارائه برخی خدمات انسان دوستانه می‌پردازد. از این خدمات می‌توان به تامین مواد غذایی، آب آشامیدنی، مامن و دیگر سرویس‌های بشردوستانه به مردمانی که دچار قحطی و جنگ و سایر بلاها شده‌اند، اشاره کرد. بازوان اصلی سازمان ملل در راه کمک‌رسانی به مردم عبارت‌اند از برنامه جهانی غذا (که بیش از ۱۰۰ میلیون نفر را در ۸۰ کشور پوشش داده است)، کمیساریای عالی پناهندگان که در ۱۱۶ کشور فعالیت دارد و نیز پروژه‌های حفظ صلح که در ۲۴ کشور دنیا اجرا شده است. همان‌طور که پیشتر یادآوری شد، کشورهای عضو بر اساس مشارکت‌های داوطلبانه و برنامه‌ریزی شده، بودجه سازمان ملل را تامین می‌کنند.

۱۰. اصلاحات در سازمان ملل متحد

در سال‌های اخیر، تقاضای اصلاحات در سازمان ملل متحد افزایش یافت. البته این درخواست‌ها خیلی واضح و مشخص نبود و اجماع نظری در مورد نحوه اصلاحات وجود نداشت. برخی خواستار ایفای نقش جدی و موثرتر سازمان ملل در امور جهانی شدند و برخی دیگر معتقدند که کار سازمان می‌بایست به کمک‌های بشر دوستانه محدود شود و تعداد بیشتری خواستار عضویت در شورای امنیت و تغییر موقعیت ژئوپولیتیک آن شدند (یعنی اضافه شدن اعضای از آفریقا، آمریکای جنوبی و آسیا).

در سالهای ۲۰۰۴ و ۲۰۰۵، موضوع سوء استفاده از برنامه نفت در برابر غذا در عراق در دوران صدام حسین، ضرورت اصلاحات را افزایش داد. یک برنامه اصلاحی رسمی از سوی دبیر کل سازمان ملل، در اول ژانویه ۱۹۷۷ اجرا شد. این اصلاحات شامل تغییر عضویت دائمی در شورای امنیت (که همچنان نماد روابط قدرت در سال ۱۹۴۵ میلادی است)، شفاف‌تر ساختن بوروکراسی و ایجاد حس مسئولیت‌پذیری بیشتر در بین اعضا، دموکراتیک‌تر ساختن سازمان ملل و اعمال تعرفه‌های مناسب به شرکت‌های مهمات و جنگ افزارسازی در سراسر دنیا بوده است. در شصتین جلسه مجمع عمومی سازمان ملل که در سپتامبر سال ۲۰۰۵ با حضور سران اکثر کشورهای

۱. مرکز اطلاعات سازمان ملل متحد در تهران (۱۳۸۷)، اداره اطلاعات همگانی ملل متحد.

عضو تشکیل شد، سازمان ملل این جلسه را "فرصت بسیار نادر در اتخاذ تصمیم‌های مهم در حوزه‌های توسعه، امنیت حقوق بشر و اصلاحات در سازمان ملل" نامید. در این نشست، اعضا در مورد اصلاحات سازمان ملل و گریز از تنگنای اعمال سیستم‌های بین‌المللی صلح و امنیت حقوق بشر و توسعه به توافقات مهمی دست یافتند و چالش‌های اساسی پیش‌روی سازمان ملل در قرن ۲۱ را ارزیابی نمودند. رهبران و سران کشورها در این موارد، توافق یافتند:

- ایجاد کمیسیون صلح برای ارائه مکانیزم محوری در جهت کمک به کشورهای خارج شده از درگیری.

- جامعه بین‌المللی محق است در صورتی که دولتها نتوانند قوانین را اجرا کنند و از شهروندان مظلوم خود دفاع کنند وارد عمل شود.

- تشکیل شورای حقوق بشر که جایگزین کمیسیون حقوق بشر شد و از ژوئن ۲۰۰۵ فعال گردید.

- توافق برای اختصاص منابع بیشتر به خدمات سازمان ملل.

- توافقنامه‌های مختلف برای صرف میلیارد ها دلار بیشتر در راستای دستیابی به اهداف توسعه هزاره.

- محکوم‌سازی روشن و صریح تروریسم و همه اشکال آن.

- ایجاد صندوق دموکراسی.

- توافق در مورد تشکیل شورای معتمدین برای تکمیل ماموریت.

اگر چه کشورهای عضو سازمان ملل در مسیر اصلاح نظام بوروکراسی سازمان ملل، موفقیت چندانی نیافتند اما، مدیر کل سازمان همچنان بر انجام اصلاحات در حوزه اختیاراتش ادامه داد. او یک دفتر ویژه برای مدیریت سیاست‌های حمایتی از سیاست‌های مالی سازمان دایر کرد. در اواخر دسامبر سال ۲۰۰۵، دبیرخانه مشغول تکمیل طرح بازنگری پنج ساله دستور جلسات مجمع عمومی بود و هدف از آن، تامین بنای تصمیم‌گیری در مورد حذف برنامه‌های تکراری و موازی بود.

سال ۲۰۰۶ میلادی نیز برای سازمان ملل متحد، سال ادامه اصلاحات بود و این ادعا در زمینه اجرای تصمیمات نشست سازمان ملل متحد در سپتامبر ۲۰۰۵ در نیویورک هم مصداق داشت. در این زمینه، نتایج خوبی حاصل شد. ارگان‌های جدیدی مانند «کمیسیون ایجاد صلح» و «شورای حقوق بشر» سازمان ملل متحد شروع بکار کردند. در مورد گسترش فعالیت مجمع عمومی و اصلاح شورای اقتصادی و اجتماعی هم تصمیمات مهمی اتخاذ شد. روند اصلاح بخش مدیریت دبیرخانه

سازمان ملل و انجام تصمیمات اتخاذ شده در نشست سازمان نیز در زمینه رشد آتی به‌خوبی پیش می‌رود. علاوه بر این، سیاست جهانی مبارزه با تروریسم هم تصویب شد.^۱

۱.۱. کنفرانس توسعه و تجارت سازمان ملل متحد (آنکتاد)^۲

با افزایش ملل مستقل و هم‌صدایی کشورهای در حال توسعه، ضرورت ایجاد یک مجمع جهانی که صدای ملل در حال توسعه را در زمینه مسائل بازرگانی و اقتصادی بین‌الملل به گوش جهانیان برساند و مدافع حقوق حقه آنها باشد، شدیداً احساس می‌شد. با اعلام دهه اول ۱۹۶۰ به دهه توسعه و شناخت تجارت به عنوان وسیله مهم توسعه اقتصادی، راه برای ایجاد آنکتاد هموار شد.

در سوم اوت ۱۹۶۲ میلادی، شورای اقتصادی و اجتماعی سازمان ملل متحد در هزار و دوست و ششمین جلسه‌اش طی قطعنامه‌ای، با اشاره به قطعنامه شانزدهمین مجمع عمومی (دسامبر ۱۹۶۱ میلادی) مبنی بر شناخت تجارت به عنوان یک وسیله مهم توسعه و اشاره به دهه توسعه ملل متحد، تصمیم به تشکیل کنفرانس تجارت و توسعه گرفت و به این منظور، کمیته‌ای مأمور تهیه و تنظیم دستور جلسه کنفرانس و فراهم آوردن مقدمات کار تا اوایل بهار ۱۹۶۳ میلادی شد.

پیشنهاد یاد شده در هزار و صد و نودمین جلسه مجمع عمومی سازمان ملل متحد در هشتم دسامبر ۱۹۶۲ میلادی مورد تأیید قرار گرفت و طی همین جلسه با ارائه پیشنهادهای لازم، سال ۱۹۶۴ میلادی برای تشکیل کنفرانس تعیین شد.

علاوه بر این، در مورد تشکیل جلسات مقدماتی و تعداد و ترکیب اعضای آن نظرهای لازم اعلام و درخواست شد تا در تنظیم دستور کار کنفرانس به نحوی عمل شود تا همه مسائل اساسی روز که مرتبط با موضوع مورد بحث کنفرانس باشند نیز مورد بررسی قرار گیرند.

در سال ۱۹۶۴ میلادی، کنفرانس آنکتاد در شهر ژنو برای اولین بار تشکیل و رسمیت یافت. در این کنفرانس حدود ۲ هزار نفر از نمایندگان ۱۱۹ دولت، ۱۳ سازمان تخصصی، ۱۰ سازمان بین‌دولتی و ۴۰ سازمان غیردولتی حضور داشتند. دبیرکل این کنفرانس را اقتصاددان مشهور آرژانتینی "رائول پریش" بعهده داشت. به این ترتیب، در سوم دسامبر ۱۹۶۴ با رای مجمع عمومی سازمان ملل، کنفرانس تجارت و توسعه ملل متحد جنبه رسمی یافت و از ارکان وابسته به مجمع عمومی

۱. اقدامات سازمان ملل متحد در سال ۲۰۰۶ از نگاه ویتالی چورکی (نماینده دائمی فدراسیون روسیه در سازمان ملل متحد)، برای اطلاع بیشتر به سایت http://www.iras.ir/Default_view.asp مراجعه شود.

2. United Nations Conference on Trade and Development (UNCTAD)

نگاهی به ساختار و عملکرد سازمان ملل متحد ۱۱۵

شناخته شد که می‌بایست تحت نظر شورای اقتصادی، اجتماعی فعالیت داشته باشد. کنفرانس توسعه و تجارت هر چهار سال یکبار تشکیل جلسه می‌دهد.

۱۲. نقش آنکتاد در چارچوب سازمان ملل متحد

همان‌طور که پیشتر اشاره شد، آنکتاد یکی از بزرگترین سازمان‌های اقتصادی بین‌المللی است که سازمان ملل متحد برای رفع مشکلات تجارت و بازرگانی بین‌المللی آن را تأسیس کرد. کنفرانس توسعه و تجارت از جهت حقوقی از ارکان مجمع عمومی محسوب می‌شود و در زیر مجموعه سازمان‌های خانواده ملل متحد قرار دارد. تصمیم‌های این کنفرانس می‌بایست در اجلاس عمومی مجمع عمومی مطرح شود تا کشورهای عضو سازمان ملل از روند اجرایی آنکتاد مطلع شوند. یکی از اهداف اصلی آنکتاد، کمک به ادغام عادلانه کشورهای در حال توسعه در فرآیند جهانی شدن اقتصاد است.

۱۳. گروه ۷۷

در پانزدهم ژوئن سال ۱۹۶۴ میلادی (۱۳۴۳ شمسی) در پایان نخستین جلسه کنفرانس تجارت و توسعه سازمان ملل متحد (آنکتاد) با امضای اعلامیه‌ای در شهر ژنو، گروه ۷۷ توسط جمعی از اعضای آنکتاد تأسیس شد. اولین اجلاس وزرای خارجه کشورهای عضو گروه ۷۷ در ۱۹۶۷ میلادی در الجزیره پایتخت الجزایر تشکیل شد و در پایان آن منشور الجزایر به عنوان مبنای فعالیت گروه، مورد تصویب قرار گرفت. گروه ۷۷ در حال حاضر دفاتری در وین، رم، پاریس، ژنو و نیویورک دارد.^۱

دلیل نامگذاری گروه ۷۷، این است که ابتدا فقط ۷۷ کشور از اعضای آنکتاد، طی اعلامیه مشترکی پشتیبانی خود را از کنفرانس و اهدافش اعلام داشتند. اکنون این گروه با ۴۰ سال قدمت مهم‌ترین معرف کشورهای در حال توسعه است. اجلاس وزیران خارجه رکن عالی این گروه است و هر سال پیش از تشکیل مجمع عمومی سازمان ملل متحد در نیویورک تشکیل جلسه و تحولات جهانی در زمینه اقتصاد بین‌المللی و توسعه کشورهای عضو گروه را مورد بررسی قرار می‌دهد.

اکنون، یکصد و سی دولت عضو گروه ۷۷ هستند. دولت جمهوری اسلامی ایران در سال ۲۰۰۱ میلادی (۱۳۸۰) ریاست گروه ۷۷ را بعهده داشت. گروه ۷۷ در شهرهایی که مقر سازمان‌های

1 . www.g77.org

بین‌المللی هستند مانند نیویورک، پاریس، ژنو، وین و نیروبی فعال است. محل دبیرخانه اصلی گروه در سازمان ملل متحد در نیویورک است. یادآوری می‌شود که دولت پاکستان نیز در سال ۲۰۰۷ میلادی رهبری گروه ۷۷ را بعهده داشته است و دولت آنتیگوا و باربودا نیز به عنوان رئیس جدید گروه ۷۷ در سال ۲۰۰۸ انتخاب شدند.

۱۴. مراکز اطلاعات سازمان ملل متحد در کشورها

در سال ۱۹۴۶ میلادی مجمع عمومی، شرح وظایف مرکز اطلاعات سازمان ملل متحد که تحت نظر اداره اطلاعات همگانی ملل متحد فعالیت می‌نمایند را مشخص نمود. طی قطعنامه‌ای که همان سال توسط مجمع عمومی تصویب شد، اعلام گردید که سازمان ملل متحد نمی‌تواند به اهدافی که برای آن تاسیس شده است دست یابد، مگر اینکه مردم جهان بطور کامل، از آن اهداف و فعالیت‌ها آگاه شوند. بنابراین، از اداره اطلاعات همگانی خواسته شد تا شعبی در سراسر جهان تاسیس کند تا از این طریق اطمینان حاصل شود که مردم سراسر دنیا اطلاعات کاملی در مورد سازمان ملل متحد دریافت می‌کنند.^۱

مراکز اطلاعات سازمان ملل متحد، بخشی از شبکه جهانی مراکز اطلاعاتی، خدمات اطلاعاتی و دفاتر اطلاعاتی سازمان ملل متحدند که ستاد، این سازمان بین‌المللی را با مردم سراسر جهان مرتبط می‌سازد. این دفاتر محلی در اداره اطلاعات همگانی به جوامع محلی کمک می‌کنند تا اطلاعات به روز یا درباره سازمان و فعالیت‌های آن کسب کنند.

مراکز اطلاعات سازمان ملل متحد می‌توانند خدمات گوناگونی به کشورهای عضو ارائه دهند که بازتاب فعالیت‌های اصلی اداره اطلاعات همگانی است و شامل مسائل بنیادی، پروژه‌های اصلی، ماموریت‌ها و خدمات ویژه به کارگزاری‌های تخصصی و نظام ملل متحد است. این مراکز، منبع اصلی ارائه اطلاعات در مورد نظام سازمان ملل هستند و به عنوان رابطی فعال بین سازمان و رسانه‌های محلی، موسسه‌های آموزشی و سازمان‌های دولتی و غیردولتی، اطلاعات به روز شده در مورد اهداف و فعالیت‌های سازمان ملل در زمینه‌های سیاسی، اقتصادی، اجتماعی و امور انسان دوستانه را به تعداد بسیاری از متقاضیان ارائه می‌نمایند.

۱. مرکز اطلاعات سازمان ملل متحد در تهران (۱۳۸۸)، اداره اطلاعات همگانی ملل متحد.

۱۵. مرکز اطلاعات سازمان ملل متحد در ایران

هنگامی که اداره اطلاعات همگانی اقدام به اجرای قطعنامه مجمع عمومی کرد، ایران به عنوان یکی از اعضای مؤسس سازمان ملل، از نخستین کشورهایی بود که در سال ۱۹۵۰ میلادی این مرکز اطلاعات را تأسیس کرد و فعالیت‌هایش را چند ماه پس از تأسیس مرکز آغاز کرد.

فعالیت مرکز اطلاعات سازمان ملل متحد در تهران در سال ۱۹۸۰ میلادی به حال تعلیق درآمد و مجدداً در سال ۱۹۹۱ میلادی آغاز بکار کرد و پس از ورود نخستین رئیس آن پس از پیروزی انقلاب اسلامی ایران، در سال ۱۹۹۴ میلادی به شکل کامل فعال شد.

فعالیت کامل مرکز اطلاعات سازمان ملل با همکاری و حمایت جدی دولت جمهوری اسلامی ایران ادامه یافت، زیرا این فعالیت‌ها بر آموزش و اشاعه اطلاعات متمرکز است. مرکز اطلاعات سازمان ملل در تهران، به عنوان صدای سازمان ملل متحد در ایران، توجه مردم را به مسائل جهانی جلب می‌نماید.

مرکز اطلاعات سازمان ملل در تهران با ابزارهای مدرن ارتباطی مانند پست الکترونیکی و اینترنت با ستاد ملل متحد در نیویورک ارتباط دارد و به صورت روزمره خلاصه گزارش فعالیت‌های ملل متحد در سراسر جهان را دریافت می‌کند. از اطلاعاتی که دریافت می‌شود، اطلاعیه‌های مطبوعاتی در زمینه‌هایی که بیشتر مورد توجه ایران است تهیه شده و به رسانه‌های دیداری و شنیداری و جراید مخابره می‌گردد.

از فعالیت‌های دیگر این مرکز می‌توان به برقراری ارتباط با مردم و اطلاع‌رسانی به آنها از نقش سازمان ملل متحد در مورد موضوعات مورد علاقه ایشان، اشاره کرد و البته در این زمینه اولویت با مراکز آموزشی و سازمان‌های غیردولتی است.

۱۳. آژانس‌های سازمان ملل متحد در ایران

سازمان ملل متحد، در جمهوری اسلامی ایران دوازده دفتر نمایندگی و برنامه اجرایی دارد. این واحدهای اجرایی و آژانس‌ها به طور کلی "تیم کشوری سازمان ملل متحد" را در ایران تشکیل می‌دهند و تحت سرپرستی "هماهنگ‌کننده مقیم" سازمان ملل که همزمان سمت "نماینده مقیم برنامه عمران سازمان ملل متحد" را نیز بعهده دارد، وظائف خود را انجام می‌دهد.

آژانس‌های سازمان ملل متحد در ایران با دولت و اجتماعات مدنی و محلی، مشارکت پر قدرت و با دوامی برقرار کرده‌اند، تا برای ترویج احترام به حقوق بشر و حفاظت محیط‌زیست و مقابله با بیماری‌ها و کمک به پیشرفت و کاهش فقر، اقدامات مؤثری انجام دهند.

سازمان ملل متحد در ایران به ویژه در دستیابی به اهداف توسعه هزاره که از سوی رهبران جهان در جریان اجلاس هزاره در سپتامبر سال ۲۰۰۰ میلادی تعیین و تصویب شد، کمک می‌نماید. برای دستیابی به این هدف، آژانس‌ها با دولت همکاری می‌کند تا شدت فقر کاهش یابد، بهداشت کودکان افزایش یافته، بیماری کمتر شود و آموزش و پرورش نیز توسعه یابد. علاوه بر این، سیستم سازمان ملل، مقامات ملی را در مشاهده و نظارت بر پیشرفت کشور به سمت این اهداف پشتیبانی می‌نماید.

پیوندهای آژانس‌های سازمان ملل متحد شامل: سازمان خواربار و کشاورزی ملل متحد فائو، برنامه عمران سازمان ملل متحد، سازمان تربیتی علمی فرهنگی ملل متحد (یونسکو)، سازمان جهانی بهداشت، سازمان توسعه صنعتی ملل متحد، مرکز اطلاعات سازمان ملل متحد، صندوق جمعیت سازمان ملل متحد برنامه جهانی غذا، دفتر مبارزه با مواد مخدر و جرم سازمان ملل متحد، کمیساریای عالی پناهندگان سازمان ملل متحد و هیئت ویژه سازمان ملل متحد در امور افغانستان است.

۱۴. جمع‌بندی و نتیجه‌گیری

اعضای سازمان ملل متحد، طبق اهداف اعلام شده توسط مؤسسين (کشور ایران نیز از امضاکنندگان تاسیس سازمان از ابتدا بوده است) و همچنین اهداف توسعه هزاره (که در سال ۲۰۰۰ میلادی در سازمان ملل در مورد آن توافق شد) متعهد شدند تا سال ۲۰۱۵ میلادی برای تحقق اهدافی مانند ریشه‌کنی فقر، مشارکت جهانی برای توسعه، مقابله با ایدز، حفظ محیط‌زیست و موارد دیگر فعالیت نمایند. همان‌طور که در کشورها مشاهده می‌شود در زمینه تحقق اهداف مذکور، به ویژه در مواردی مانند ریشه‌کنی فقر، مقابله با ایدز و حفظ محیط‌زیست، اعضای سازمان تاکنون موفقیت‌چندانی نداشته‌اند.

با توجه به گسترده‌گی اعضای سازمان ملل متحد و همچنین فعالیت کارشناسان سازمان و آژانس‌های تخصصی آن، مانند برگزاری جلسات سالانه و دوره‌ای که با توجه به شرایط موجود در اقتصاد بین‌الملل و تحقیقات و مطالعات انجام شده انجام می‌گیرد، به نظر می‌رسد ارتباطات بیشتر با سازمان و نهادهای وابسته به آن (با وجود دوازده دفتر نمایندگی و آژانس‌های اجرایی سازمان ملل

نگاهی به ساختار و عملکرد سازمان ملل متحد ۱۱۹

در ایران) می‌تواند در ارائه آمار و اطلاعات نهایی و نیز اتخاذ تصمیم‌ها و سیاست‌های مناسب که تبلور نهایی آن در سطح بین‌الملل نمایان می‌گردد و در جهت افزایش تعامل فعال با جامعه بین‌الملل بسیار مؤثر واقع شود.

منابع

ترجمه از سایت اینترنتی سازمان ملل متحد.
مرکز اطلاعات سازمان ملل متحد در تهران (۱۳۸۷)، اداره اطلاعات همگانی ملل متحد.
چورکین، ویتالی (۱۳۸۷) نماینده دائمی فدراسیون روسیه در سازمان ملل متحد، "اقدامات سازمان ملل متحد در سال ۲۰۰۶"، مؤسسه اطلاعات ایران و اورآسیا، سایت خبری، تحلیلی و پژوهشی ایراس.
عامری، هوشنگ و فریدون مجلسی (۱۳۸۷)، "کارگزاریه‌های تخصصی سازمان ملل متحد"، کتابخانه الکترونیکی وزارت امور خارجی، بخش سازمانهای بین‌المللی معاونت اقتصادی وزارت امور اقتصادی و دارایی، اجلاس اضطراری سازمان خواربار و کشاورزی ملل متحد (فائو).

سایت‌ها

پایگاه اطلاع‌رسانی دولت (۱۳۸۷)، سایت اینترنتی <http://www.dolat.ir/default.aspx>

<http://www.un.org> (2010)

http://en.wikipedia.org/wiki/United_Nations

<http://www.unic-ir.org>

<http://www.spokesman.gov.ir/>

<http://www.g77.org>

<http://www.irtp.com/Farsi/nemagar/28/WEB/UNCTAD.htm#>